

Ágh István

Az utolsó változat

Az úgynevezett paradigmaváltással rögtön elkezdődött a helyezkedés rókatánca, farral hátra, mellel előre, míg izgatott erjedéssel pezsegve forrt a reform, s mindenféle mozgalmak kavarogtak egymás körül, a „tudszoc” tanszék kopaszodó adjunktusa névtábláját lecserélve filozófusként jegyezte címét, egyszer csak azt vették észre, fönn ül a katedrán, mint aki kapaszkodva lopakodott hátulról, ahogy a bábjátékos keze föltolja a paraván mögül a bábút, megnyerő szereplésbe kezdett, már kinevezett professzor, a szépreményű, szabadságra éhes diákok előtt.

Hallgatói már csak a hallgatásokból hallhattak a forradalomról, arról a gyilkos sortűz után kivetkőzött ávostról is, aki eltűnt és visszajött, hogy beöltözzön munkásörnek, és közben egyetemre járt mint pártöszöndíjas, gyakorló géppisztolyát hanyagul lerakta a portán, a későbbi tanár a kivetkőzésből megint beöltözésbe váltott, aki úgy ismerte a bolsevik párt történetét, akár saját magát, hisz élete is egy párttag alakváltozásainak története volt, újra valami bizalmi feladatot teljesítve a pluralizmusért küzdött, bár nemrég ellene oktatott s vizsgáztatott a kétségbevonhatatlan szocialista tudományokból.

Az újdonsült professzorra a megszokott feladat hárult, új s újabb értelmiségivel erősíteni a kulturális pozíciókat, s azokra számíthatott leginkább, akik jártak már Nyugaton, s nem élhettek a lehetőségek mámora nélkül, hisz az atlanti partok fuvallatában megérzett szabadság s az önfeledt párizsi dal s még egy ridikül eleganciája is fájdalmas hiányt okozott itthon, s az a titkos kérdés foglalkoztatta őket, hogy menjenek-e, de gyáván, ámde bátran mégis a maradás kockázatát választották, s mikor a vasfüggönyt földarabolták előttük a híradóban, rajtuk is rést ütöttek az átszökő keletnémet turisták.

ÁGH ISTVÁN (1938) író, költő, műfordító. A *Hitel* főmunkatársa. A Nemzet Művésze.

Egy katedrára öt évenként negyven diplomást számolva, s besorozva a tanszékek és karok sokaságával országszerte, nem felejtve a lemorzsolódást s a mérhető ellenfelet, kiderül, hányan kerültek a támaszpontokra, őrhelyekre, a színházaktól a kisfalusi kultúrotthonok könyvtáráig, mint missziós területen szerkesztőségben, kiadóban, könyvpiacra, hangversenyen, műteremben és tüntetésen, sztrájkban, neten, az írott és elektromos sajtó lélekvesztőin, a szakadatlan fesztiválok hintáján, halászléfőző versenyen, nem is kell hozzá párt, mandátum, elnökség, minisztérium, csupán ott lenni minden poszton személytelen és láthatatlan.

Módszerben volt a különbség a régi-új célok között, tán hogy esetleg kulturáltabb s feltétlenül kellemesebb, a káderek elődeiknél feltűnően fiatalabbak, de a hálót most is csak a népre kellett kivetniük, kiragadva természetéből a síkosan csúszó fogást, a független és szabad országot képzelő lakosság mégis egy titkolt érdek hipnotizált szolgája lett, mit elődeik tönkretettek, észrevétlen eltűntették, a földet mintha visszaadnák, és kiderült, hogy nincs kinek, a család is azt vette észre, szétfolyt, akár az uszadék, helyette klubok, szakkörök, dalárdák és tanfolyamok.

S nem marad senki egyedül, kezükben okos telefonnal, mintha egy pihés kismadár lüktetését tapintának, s maguk is belegörbednek az embrionális testhelyzetbe, míg a járdán egy kerékpáros el nem csapja kabátjukat, de a teljes kisajátítás igazán otthon folytatódik a falakon, nyílászárókon átsugárzó ingerekkel, és nincsen szó és gondolat a tematizált híren kívül, mintha isteni narratívát folytattak volna Isten ellen, ahogy a művészt kreatív semmittevésre buzdították a sznobkeltető gazdaságok, és a szeretetotthonok gombfocibajnokságot indítottak egymás között.

Mint aki divatot teremt, majd megtagadja alkotását, mert a régi szín és fazon csökkenti hasznát, sikerét, látszólag hasonló a verseny, de már más üzlet szellemében, s nem is csupán a lelkekért küzd ez a nincs is társaság, épp hogy a lelket feledtessék a hajszolt kielégülések, s fogja vágára korcs lovát a rosszra hajló képzelet, iszonyú újdonságokat kínáljanak, bár hamisak,

szeméremajak-versenyek és pénisz-párbajok
idézik a Babiloni Parázna vad orgazmusát,
mikor a fenevadon ül, s kacag a Hollywoodi Rém,
hogy már végképp nem lesz mibe öltözni a kivetkezőnek.

